Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (teine koda laiendatud koosseisus)

13. juuli 2018*

Majandus- ja rahapoliitika - Krediidiasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalve - Määruse (EL) nr 1024/2013 artikli 4 lõike 1 punkt d ja lõige 3 - Finantsvõimenduse määra arvutamine - EKP keeldumine hagejale loa andmisest teatud tingimustele vastavate riskipositsioonide väljajätmiseks finantsvõimenduse määra arvestusest - Määruse (EL) nr 575/2013 artikli 429 lõige 14 - EKP kaalutlusõigus - Õigusnormide rikkumine - Ilmne hindamisviga

Kohtuasjas T-733/16,

La Banque postale, asukoht Pariis (Prantsusmaa), esindajad: *avocat* E. Guillaume ja *avocat* L. Coudray,

hageja,

versus

Euroopa Keskpank (EKP), esindajad: K. Lackhoff, R. Bax ja G. Bassani, keda abistasid *avocat* H.-G. Kamann ja *avocat* F. Louis,

kostja,

keda toetab

Soome Vabariik, esindaja: S. Hartikainen,

menetlusse astuja,

mille ese on ELTL artikli 263 alusel esitatud nõue tühistada EKP 24. augusti 2016. aasta otsus ECB/SSM/2016-96950066U5XAAIRCPA 78/16, mis on vastu võetud nõukogu 15. oktoobri 2013. aasta määruse (EL) nr 1024/2013, millega antakse Euroopa Keskpangale eriülesanded seoses krediidiasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalve poliitikaga (ELT 2013, L 287, lk 63), artikli 4 lõike 1 punkti d ja artikli 10 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määruse (EL) nr 575/2013 krediidiasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta ja määruse (EL) nr 648/2012 muutmise kohta (ELT 2013, L 176, lk 1, parandused ELT 2013, L 208, lk 68 ja ELT 2013, L 321, lk 6) artikli 429 lõike 14 alusel,

ÜLDKOHUS (teine koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: president M. Prek (ettekandja), kohtunikud E. Buttigieg, F. Schalin, B. Berke ja M. J. Costeira,

kohtusekretär: ametnik G. Predonzani,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

arvestades menetluse kirjalikku osa ja 20. veebruari 2018. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Vaidluse taust

1 Hageja La Banque postale on krediidiasutuse tegevusloa saanud Prantsuse õiguse alusel asutatud aktsiaselts. Olulise üksusena nõukogu 15. oktoobri 2013. aasta määruse (EL) nr 1024/2013, millega antakse Euroopa Keskpangale eriülesanded seoses krediidiasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalve poliitikaga (ELT 2013, L 287, lk 63), artikli 6 lõike 4 tähenduses allub ta otseselt Euroopa Keskpanga (EKP) usaldatavusnõuete täitmise järelevalvele.

2 Hageja taotles 22. juulil 2015. aastal EKP-le Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määruse (EL) nr 575/2013 krediidiasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta ja määruse (EL) nr 648/2012 muutmise kohta (ELT 2013, L 176, lk 1, parandused ELT 2013, L 208, lk 68 ja ELT 2013, L 321, lk 6) artikli 429 lõike 14 alusel luba jätta finantsvõimenduse määra arvutamisel arvesse võtmata need riskipositsioonid, mis seonduvad tema poolt osutatavate reguleeritud toodete kaudu hoiustatud summadega, mille ta oli kohustatud üle kandma Caisse des dépôts et consignations'ile (CDC), mis on Prantsusmaa avalik-õiguslik asutus.

3 Kõnealused tooted on livret A, mida reguleerivad Prantsuse raha- ja finantsseadustiku (code monétaire et financier, edaspidi „CMF") artiklid L.221-1 kuni L.221-9, livret d'épargne populaire (LEP), mida reguleerivad CMFi artiklid L.221-13 kuni L.221-17-2 ning livret de développement durable et solidaire (LDD), mida reguleerib CMFi artikkel L.221-27. CMFi artikli L.221-5 kohaselt koondatakse osa kõigist livret A ja LDD raames kogutud hoiustest CDC hallatavasse hoiusefondi. Samamoodi on see CMFi artikli R.221-58 kohaselt ka LEP puhul.

4 EKP edastas 8. juunil 2016 hagejale otsuse projekti, milles nähti ette taotletud erandi tegemisest keeldumine, ent ajutise loa andmine finantsvõimenduse määra arvutamisel CDC-le üle kantud riskipositsioonide osaliseks arvesse võtmata jätmiseks nii, et selle ajutise erandi ulatus järk-järgult väheneb, kuni kaotab viimaks kehtivuse 1. jaanuaril 2019. EKP andis hagejale kahenädalase tähtaja oma märkuste esitamiseks.

5 Hageja esitas otsuse projekti kohta oma kirjalikud märkused 21. juunil 2016 ja kordas taotlust määruse nr 575/2013 artikli 429 lõikes 14 sätestatud erandi kohaldamiseks. Teise võimalusena leidis ta, et EKP kavandatav üleminekuperiood on liiga lühike ja seda tuleb pikendada kuni 31. detsembrini 2022. Samuti taotles ta enda ärakuulamist vastavalt Euroopa Keskpanga 16. aprilli 2014. aasta määruse (EL) nr 468/2014, millega kehtestatakse raamistik Euroopa Keskpanga ja riiklike pädevate asutuste vaheliseks ning riiklike määratud asutustega tehtavaks koostööks ühtse järelevalvemehhanismi raames (ühtse järelevalvemehhanismi raammäärus) (ELT 2014, L 141, lk 1), artiklile 31.

6 Hageja ja EKP esindajate vaheline kohtumine toimus EKP ruumides 5. juulil 2016.

7 Hageja esitas 7. juulil 2016 uued kirjalikud märkused, kus ta rõhutas, et jääb määruse nr 575/2013 artikli 429 lõikes 14 sätestatud erandi kohaldamise taotluse juurde. Võttes arvesse EKP keeldumise märkimisväärset mõju, kuna see suurendaks finantsvõimenduse määra arvutamisel murru nimetajas olevat väärtust ligi 50% võrra, taotles ta teise võimalusena, et EKP poolt kavandatav üleminekuperiood kestaks 1. jaanuarist 2017 vähemalt 31. detsembrini 2022.

8 EKP tegi 24. augustil 2016. aastal määruse nr 1024/2013 artikli 4 lõike 1 punkti d ja artikli 10 ning määruse nr 575/2013 artikli 429 lõike 14 alusel otsuse ECB/SSM/2016-96950066U5XAAIRCPA 78/16 (edaspidi „vaidlustatud otsus“).

9 Kõigepealt ei andnud EKP selles otsuses hagejale luba finantsvõimenduse määra arvutamisel nende CDC vastu olevate nõuete arvesse võtmata jätmiseks, mis tekkisid livret A, LDD ja LEP kaudu hoiustatud summade sellest osast, mille hageja oli kohustatud viimasele üle kandma.

10 Esiteks nõustus EKP, et määruse nr 575/2013 artikli 429 lõike 14 punktides a–c sätestatud tingimused olid täidetud, sest esiteks tuli CDC-d käsitada avaliku sektori asutusena, teiseks käsitleti nõudeid CDC vastu usaldatavusnõuete kohaldamise seisukohast vastavalt sama määruse artikli 116 lõikele 4 ning viimaks oli hageja kohustatud ühe osa livret A, LDD ja LEP kaudu hoiustatud summadest üle kandma CDC-le eesmärgiga rahastada üldistes huvides olevaid investeeringuid. EKP rõhutas samas sisuliselt, et need tingimused ei olnud täidetud reguleeritud hoiuste summa selle osa puhul, mille suhtes ei ole CDC-le ülekandmise kohustust, olenemata selle kasutamise eesmärkidest.

11 Teiseks leidis EKP, et määruse nr 575/2013 artikli 429 lõike 14 sõnastusest tuleneb, et ta võib kaalutlusõiguse alusel otsustada, kas lubada finantsvõimenduse määra arvutamisel selles sättes väljendatud tingimustele vastavate riskipositsioonide arvesse võtmata jätmist või mitte. Sisuliselt leidis ta, et isegi kui need tingimused on täidetud, võib esineda usaldatavusnõuetest tulenevaid põhjusi, mis õigustavad selle sätte kohase erandi tegemise taotluse rahuldamata jätmist. Sellega seoses viitas ta finantsvõimenduse määra kehtestamise eesmärgile, mis on anda lihtne ja selge ülevaade krediidiasutuse riskipositsioonide tasemest, kaalumata sinna hulka kuuluvate konkreetsete riskipositsioonidega kaasneva riski suurust, et vältida selliste riskipositsioonide liigset suurenemist võrreldes omavahenditega.

12 Kolmandaks leidis EKP, et hageja poolt CDC-le üle kantud summad on jätkuvalt tema finantsvõimenduse määra arvutamise seisukohast asjasse puutuvateks riskipositsioonideks. Ta tugines kolmele põhjendusele. Esimene põhjendus, mida ta nimetab „esimeseks märgiks“, puudutab kogutud hoiuste kajastamist raamatupidamises. Asjaolust, et reguleeritud hoiuseid kajastatakse hageja bilansi passivas ning CDC-le üle kantud summasid tema bilansi aktivas, järeldas EKP, et kogutud hoiustega seonduva riskipositsiooni eest, sealhulgas CDC-le üle kantud summade eest, vastutab hageja. Ta lisas, et hageja oli kohustatud tagama reguleeritud hoiustega seotud operatsiooniriskide ohjamise. Teine põhjendus puudutab hageja lepingust tulenevat kohustust maksta klientidele hoiustatud summad välja sõltumata CDC-le ülekantud summade tagastamisest hagejale. Kolmas põhjendus puudutab seda, et hageja poolt positsioonide korrigeerimise ning tasakaalustamiseks CDC positsioonide korrigeerimise vahele jääb ajaline vahe. EKP leidis, et selle ajavahemiku jooksul võib hagejal tekkida CDC-st vahendite ülekandmist oodates vajadus erakorraliselt varasid müüa. Kokkuvõttes järeldas EKP nende asjaolude pinnalt, et CDC poolt hagejale ülekannete tegemise mehhanism on ebatäiuslik, olles usaldatavusnõuete seisukohast muret tekitav, mis õigustab taotluse rahuldamata jätmist.

13 Teisalt lubas EKP, võttes arvesse tema keeldumise märkimisväärset mõju hagejale, finantsvõimenduse määra arvutamisel arvesse võetavate riskipositsioonide summast ajutiselt välja arvata selle osa nõuetest CDC vastu, mille hageja on seadusest tulenevalt kohustatud üle kandma, mis ületab 10% kogu tema riskipositsioonist, kusjuures protsendimäär, mille ulatuses on selline välja arvamine lubatud, peab järk-järgult ja lineaarselt vähenema 100%-lt aastal 2016, 86%-ni aastal 2017, 71%-ni aastal 2018 ja nii edasi kuni 14%-ni aastal 2022, selle kaotamiseni 1. jaanuaril 2023.

Menetlus ja poolte nõuded

14 Hageja esitas hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 18. oktoobril 2016.

15 Soome Vabariik esitas 24. jaanuaril 2017 Üldkohtu kantseleisse saabunud avalduses taotluse menetlusse astumiseks EKP nõuete toetuseks. Üldkohtu teise koja president rahuldas selle taotluse 1. märtsi 2017. aasta otsusega.

16 Soome Vabariik esitas 20. aprillil 2017 menetlusse astuja seisukohad. Hageja esitas oma märkused nende kohta selleks ette nähtud tähtaja jooksul. EKP märkusi ei esitanud.

17 Üldkohtu kodukorra artikli 28 kohaselt otsustas Üldkohus teise koja ettepanekul anda kohtuasja lahendamiseks laiendatud koosseisule.

18 Ettekandja-kohtuniku ettepanekul otsustas Üldkohus (teine koda laiendatud koosseisus) avada menetluse suulise osa.

19 Poolte kohtukõned ja Üldkohtu küsimustele antud vastused kuulati ära 20. veebruari 2018. aasta kohtuistungil.

20 Hageja palub Üldkohtul:

– vaidlustatud otsus tühistada;

– mõista kohtukulud välja EKP-lt.

21 EKP ja Soome Vabariik paluvad Üldkohtul:

– jätta hagi rahuldamata;

– mõista kohtukulud välja hagejalt.

Õiguslik käsitlus

22 Hageja põhjendab hagi kolme väitega, millest esimene puudutab õigusnormi rikkumist seoses vaidlustatud otsuse ennatlikkusega, teine EKP-poolset õigusnormi rikkumist seoses oma pädevuse tõlgendamisega määruse nr 575/2013 artikli 429 lõike 14 rakendamisel ning kolmas selle sätte alusel taotletud erandi tegemise loa andmisest keeldumisel esitatud EKP põhjenduste õigusvastasust.

23 Üldkohus leiab, et piisab hagi teise ja kolmanda väite käsitlemisest. Sisuliselt heidab hageja teise väitega EKP-le ette, et viimane on leidnud, et tal on määruse nr 575/2013 artikli 429 lõike 14 kohaldamisel kaalutlusõigus ning kolmanda väitega vaidlustab ta EKP kaalutlusõiguse teostamise õiguspärasuse juhul, kui viimasel selline kaalutlusõigus on.

Teine väide, mis sisuliselt puudutab õigusnormi rikkumist seoses sellega, kuidas EKP tõlgendab talle määruse nr 575/2013 artikli 429 lõikest 14 tulenevat pädevuse ulatust

24 Hageja leiab, et määruse nr 575/2013 artikli 429 lõiget 14 ei saa tõlgendada nii, et see annab EKP-le kaalutlusõiguse, kuna ELTL artikli 290 lõike 1 alusel Euroopa Parlamendi ja Euroopa Liidu Nõukogu poolt Euroopa Komisjonile delegeeritud võimuvolituste teostamiseks kolmanda asutuse edasivolitamine on õigusvastane. Ta järeldab sellest, et määruse nr 575/2013 artikli 429 lõikes 14 kasutatud sõnastust, mille kohaselt „võivad“ pädevad asutused lubada krediidiasutusel arvata riskipositsiooni näitajast välja teatud kriteeriumidele vastavad riskipositsioonid, ei saa tõlgendada nii, et see annab neile asutustele kaalutlusõiguse. Seetõttu tuleb seda sätet tõlgendada nii, et see annab

pädevatele asutustele üksnes rakenduspädevuse. Ta märgib, et EKP möönab, et teostas vaidlustatud otsuse tegemisel kaalutlusõigust, ning järeldab sellest, et nii rikkus EKP õigusnormi seonduvalt oma pädevuse piiride tõlgendamisega määruse nr 575/2013 artikli 429 lõike 14 rakendamisel.

25 EKP, keda toetab Soome Vabariik, vaidleb hageja argumentidele vastu. Esiteks väljendab ta kahtlusi seoses hageja huviga sellise väite esitamiseks. Igal juhul leiab ta, et see tuleb sisuliselt tagasi lükata.

26 Mis puudutab kõnealuse väite vastuvõetavusega seotud EKP vastuväidet, siis piisab, kui rõhutada, et see vastuväide põhineb eeldusel, et hageja väitel on komisjoni 10. oktoobri 2014. aasta delegeeritud määrusega (EL) 2015/62, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust nr 575/2013 seoses finantsvõimenduse määraga (ELT 2015, L 11, lk 37), määrusesse nr 575/2013 lisatud artikli 429 lõige 14 õigusvastane. EKP järeldab sellest sisuliselt, et selle väitega nõustumise korral ei oleks võimalik hagejal oma finantsvõimenduse määra arvutamisel mingisuguseid erandeid kohaldada.

27 See pole siiski hageja argumentatsiooni mõte. Nagu hageja ka kohtuistungil kinnitas, väidab ta kõnealuse väitega üksnes seda, et määruse nr 575/2013 artikli 429 lõiget 14 tuleb tõlgendada nii, et see ei anna EKP-le kaalutlusõigust, vaid üksnes kaalutlusõiguseta pädevuse, ent ta ei esita selle sätte osas õigusvastasuse vastuväidet ELTL artikli 277 tähenduses. Niisiis ei vaidlusta ta selle sätte kehtivust, vaid käsitleb oma argumentatsioonis üksnes selle tõlgendamist.

28 Kõnealuse väite sisulise analüüsimisega seoses tuleb välja tuua, et EKP pädevus vaidlustatud otsuse tegemiseks tuleneb määrusest nr 1024/2013 ning tema volituste piirid on kindlaks määratud määruse nr 575/2013 artikli 429 lõikes 14.

29 Mis puudutab EKP pädevust vaidlustatud otsuse tegemiseks, siis tuleb meelde tuletada, et määruse nr 1024/2013 artikli 4 lõike 1 punkti d kohaselt on EKP ülesandeks „vastavuse tagamine artikli 4 lõike 3 esimeses lõigus osutatud õigusaktidele, millega kehtestatakse krediidiasutuste usaldatavusnõuded seoses omavahendite, väärtpaberistamise, riskide kontsentreerumise piirangute, likviidsuse, finantsvõimenduse ning aruandluse ja teabe avalikustamisega kõnealustes küsimustes“. Lisaks sellele, kuivõrd hageja on oluline üksus määruse nr 1024/2013 artikli 6 lõike 4 tähenduses, ei kuulu selle ülesande täitmine ühtse järelevalvemehhanismi raames mitte riiklike asutuste, vaid otse EKP pädevusse (16. mai 2017. aasta kohtuotsus Landeskreditbank Baden-Württemberg *vs.* EKP, T-122/15, edasi kaevatud, EU:T:2017:337, punkt 63).

30 Määruse nr 1024/2013 artikli 4 lõike 3 kohaselt „EKP kohaldab talle käesoleva määrusega antud ülesannete täitmisel ja järelevalve kõrgete standardite tagamise eesmärki silmas pidades kogu asjakohast liidu õigust“. Selle asjakohase õiguse hulka kuulub ka määrus nr 575/2013.

31 Mis puudutab EKP volituste piire määrusesse nr 575/2013 delegeeritud määrusega 2015/62 lisatud artikli 429 lõike 14 kohaldamisel, siis on selles sättes täpsustatud, et „[p]ädevad asutused võivad lubada krediidiasutusel või investeerimisühingul arvata riskipositsiooni näitajast välja riskipositsioonid, mis vastavad kõigile järgmistele tingimustele: a) need on nõuded avaliku sektori asutuse vastu; b) neid käsitletakse vastavalt artikli 116 lõikele 4; c) need tulenevad hoiustest, mille krediidiasutus või investeerimisühing on juriidiliselt kohustatud üle kandma punktis a osutatud avaliku sektori asutusele eesmärgiga rahastada üldistes huvides olevaid investeeringuid“.

32 Kõnealuse väite puhul tuleb niisiis kontrollida, kas määruse nr 575/2013 artikli 429 lõiget 14 tuleb tõlgendada nii, et see annab pädevatele asutustele – ning järelikult EKP-le – erandi tegemisest keeldumise otsustamisel kaalutlusõiguse ka juhul, kui selles sättes nimetatud tingimused on täidetud, või – vastupidi - nii, et see annab kaaltulusõiguseta pädevuse, pannes kohustuse lubada erandi tegemist, kui need tingimused on täidetud.

33 Hageja rajab enda poolt määruse nr 575/2013 artikli 429 lõikele 14 antud tõlgenduse eeldusele, et komisjonil ei olnud õigust pädevatele asutustele selle sätte rakendamisel kaalutlusõigust ette näha, ning leiab, et seda sätet tuleb tõlgendada nii, et see oleks aluslepinguga kooskõlas.

34 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et Euroopa Liidu teisese õigusakti teksti tuleb võimaluse korral tõlgendada nii, et see oleks kooskõlas aluslepingu sätete ja liidu õiguse üldpõhimõtetega (4. oktoobri 2007. aasta kohtuotsus Schutzverband der Spirituosen-Industrie, C-457/05, EU:C:2007:576, punkt 22; 10. juuli 2008. aasta kohtuotsus Bertelsmann ja Sony Corporation of America *vs*. Impala, C-413/06 P, EU:C:2008:392, punkt 174, ja 25. novembri 2009. aasta kohtuotsus Saksamaa *vs*. komisjon, T-376/07, EU:T:2009:467, punkt 22).

35 Kuid nagu kinnitab väljendi „võimaluse korral“ kasutamine ülalpool punktis 34 nimetatud kohtupraktikas, ei saa see kohtupraktika kohaldamisele kuuluda sellise sätte puhul, mille mõte on selge ja üheselt mõistetav ning mis ei nõua seega mingit tõlgendamist (vt selle kohta 25. novembri 2009. aasta kohtuotsus Saksamaa *vs*. komisjon T-376/07, EU:T:2009:467, punkt 22). Sellisel juhul oleks liidu teisese õiguse kooskõlalise tõlgendamise põhimõte aluseks selle sätte *contra legem* tõlgendamisele, mis ei oleks lubatud (vt selle kohta 17. juuli 2015. aasta kohtumäärus Euroopa Keskkonnabüroo *vs*. komisjon, T-685/14, ei avaldata, EU:T:2015:560, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika). Sätte puhul, mille mõte on selge ja üheselt mõistetav, tuleb Üldkohtul juhul, kui esitatakse normi õigusvastasuse vastuväide ELTL artikli 277 tähenduses, üksnes kontrollida selle normi vastavust aluslepingu sätetele ja liidu õiguse üldpõhimõtetele.

36 Nagu ülalpool punktis 27 juba selgitatud, ei ole hageja esitanud määruse nr 575/2013 artikli 429 lõike 14 suhtes mis tahes õigusvastasuse vastuväidet.

37 Seetõttu tuleb kontrollida, kas määruse nr 575/2013 artikli 429 lõike 14 mõte on selge ja üheselt mõistetav, või kas vastupidisel juhul on seda võimalik tõlgendada nii, et see oleks kooskõlas aluslepingu sätete ja liidu õiguse üldpõhimõtetega. Üksnes sel teisel juhul tuleb kontrollida seda, kas on nii, nagu hageja väidab, et komisjonil ei olnud õigust anda pädevatele asutustele määruse nr 575/2013 artikli 429 lõike 14 kohaldamisel kaalutlusõigust - sel juhul tuleks nimetatud artiklit tõlgendada nii, et sellega on neile antud kaalutlusõiguseta pädevus.

38 Määruse nr 575/2013 artikli 429 lõike 14 täpse ulatuse kindlaks määramiseks tuleb arvesse võtta mitte üksnes sätte sõnastust, vaid ka konteksti ning selle õigusaktiga taotletavaid eesmärke, mille osaks see säte on (vt selle kohta 7. juuni 2005. aasta kohtuotsus VEMW jt, C-17/03, EU:C:2005:362, punkt 41 ja seal viidatud kohtupraktika).

39 Määruse nr 575/2103 artikli 429 lõike 14 grammatilisel tõlgendamisel tuleb tõdeda, et sõnastusest, mille kohaselt „pädevad asutused võivad lubada krediidiasutusel või investeerimisühingul arvata riskipositsiooni näitajast välja riskipositsioonid, mis vastavad kõigile järgmistele tingimustele“, tuleneb tingimata, et osaliselt annab see säte pädevatele asutustele kaalutlusõiguseta pädevuse, osaliselt aga volitab neid kaalutlusõiguse teostamiseks.

40 Ühelt poolt on määruse nr 575/2013 artikli 429 lõikes 14 välja toodud kolm tingimust, mis on pädevate asutuste jaoks siduvad. Pädevatel asutustel ei ole seega õigust erandit teha, kui need tingimused täidetud ei ole. Sel juhul neil kaalutlusõigust ei ole ja nad peavad selle sätte kohaldamisest keelduma.

41 Teiselt poolt, juhul kui need tingimused on täidetud, siis pädevad asutused „võivad“, see tähendab neil on võimalik erand teha. Viitamine sellisele võimalusele tähendab tingimata seda, et pädevatel asutustel on õigus erand teha või seda mitte teha. Selles osas on neil niisiis kaalutlusõigus.

42 Seetõttu tuleb järeldada, et määruse nr 575/2013 artikli 429 lõike 14 sõnastus on selge ja üheselt mõistetav ning sellest tuleneb, et pädevatel asutustel on selle sätte kohaldamisel kaalutlusõigus, kui seal sätestatud tingimused on täidetud.

43 See järeldus on kooskõlas ka määruse nr 575/2013 artikli 429 lõike 14 kontekstipõhise ja teleoloogilise tõlgendusega.

44 Määruse nr 575/2013 artikli 429 lõike 14 kontekstipõhise tõlgendamise puhul tuleb välja tuua, et kaalutlusõiguse teostamine on üks kolmest selles määruses ette nähtud erandite tegemise viisist.

45 Määruse nr 575/2013 üldisest ülesehitusest ilmneb, et selles on ette nähtud ühtaegu nii selliseid erandeid, mis kuuluvad kohaldamisele automaatselt, see tähendab ilma, et pädevate asutuste sekkumine vajalik oleks, nagu seda on määruse artikli 429 lõikes 13 sätestatud erand, selliseid erandeid, mille tegemiseks on vajalik pädevate asutuste sekkumine kaalutlusõigust teostamata, nagu seda on sama määruse artikli 78 lõikes 1 sätestatud erand, kui ka erandeid, mille tegemiseks on vajalik nende asutuste poolt kaalutlusõiguse teostamine. Lisaks määruse nr 575/2013 artikli 429 lõikele 14 on sellesse kolmandasse kategooriasse kuuluvate erandite hulgas kõnealuse määruse artikli 10 lõige 1 (vt selle kohta 13. detsembri 2017. aasta kohtuotsus Crédit mutuel Arkéa *vs.* EKP, T-712/15, EU:T:2017:900, edasi kaevatud, punktid 67 ja 68).

46 Määruse nr 575/2013 artikli 429 lõike 14 teleoloogilisel tõlgendamisel on, kuivõrd see säte puudutab võimalust jätta krediidiasutuste finantsvõimenduse määra arvutamisel teatud riskipositsioonid arvesse võtmata, asjasse puutuvad ühtaegu nii finantsvõimenduse määra kehtestamisega taotletud eesmärgid kui ka konkreetselt määruse nr 575/2013 artikli 429 lõike 14 eesmärgid.

47 Mis puudutab kõigepealt eesmärke, mis olid finantsvõimenduse määra kehtestamisel koos krediidiasutuste kohustusega oma finantsvõimenduse määr avalikustada ning lõppkokkuvõttes finantsvõimenduse määr teatud piirides hoida, siis tuleneb määruse nr 575/2013 põhjendusest 90, et seadusandja kavatsus oli piirata krediidiasutustes ülemäärase finantsvõimenduse teket. Nimetatud põhjendusest ning selle määruse artikli 4 lõike 1 punktides 93 ja 94 sisalduvatest definitsioonidest tuleneb, et ülemäärase finantsvõimendusena peetakse silmas olukorda, kus krediidiasutus rahastab liiga suurt osa oma investeeringutest võõrvahendite, mitte omavahendite arvelt. Sel juhul on oht, et krediidiasutusel ei ole oma võlgade tagasimaksmise nõuete rahuldamiseks piisavalt omavahendeid ja ta peab erakorraliselt müüma osa oma varadest. Finantsvõimenduse määra sellise erakorralise vähendamise negatiivseid tagajärgi finantskriisi ajal on määruse nr 575/2013 põhjenduses 90 selgitatud järgmiselt: „[s]ee võimendas survet varade väärtuse languseks, põhjustades nii krediidiasutustele kui ka investeerimisühingutele täiendavaid kahjusid, mis omakorda veelgi vähendasid nende omavahendeid[; s]ellise allakäiguspiraali lõpptulemusel halvenes krediidi kättesaadavus reaalmajandusele, mis pikendas kriisi kestvust ja süvendas kriisi“.

48 Selles kontekstis annab finantsvõimenduse määr võimaluse hinnata krediidiasutuse omavahendite ja riskipositsioonide vahekorda sõltumata iga konkreetse riskipositsiooniga kaasneva riski tasemest. See tuleneb määruse nr 575/2013 põhjendusest 91, kus rõhutatakse, et „[riskipõhistest omavahendite nõuetest] ei piisa selleks, et takistada krediidiasutustel ja investeerimisühingutel ülemäärase ja jätkusuutmatu finantsvõimenduse riski võtmist“, ning Baseli pangajärelevalve komitee dokumentidest, millele viidatakse määruse nr 575/2013 põhjendustes 92 ja 93. Tõepoolest, Basel III lepingut käsitlevas Baseli komitee väljaandes, mis on esitatud kostja vastuse lisas, on finantsvõimenduse määr „lihtne ja selge määr, mis ei põhine riskil ning mida kalibreeritakse nii, et see toimiks riskipõhiste nõuete usaldusväärse lisameetmena“. See, et finantsvõimenduse määra riskiga kaalumist ei toimu, tuleneb finantsvõimenduse määra arvutamise metoodika kirjeldusest, mis sisaldub määruse nr 575/2013 artikli 429 lõikes 2. Seal on täpsustatud, et finantsvõimenduse määra arvutamiseks „jagatakse krediidiasutuse või investeerimisühingu kapitalinäitaja selle krediidiasutuse või investeerimisühingu kogu riskipositsiooni näitajaga ning väljendatakse protsendina“. Mingisugust riskipositsioonide riskitasemest lähtuvat kaalumist seal ei mainita.

49 Siiski tuleb tõdeda, et see eesmärk ei ole absoluutne, kuivõrd määrus nr 575/2013 näeb ette võimaluse, et teatud riskipositsioonide eriti väike riskiprofiil kajastub asjasse puutuvate krediidiasutuste finantsvõimenduse määra arvutuses.

50 See ilmneb esiteks määruse nr 575/2013 põhjendusest 95, kus on täpsustatud, et „[f]inantsvõimenduse määra poolt eri ärimudelitele avalduva mõju läbivaatamisel tuleks erilist tähelepanu pöörata ärimudelitele, millega seotud riske hinnatakse väikseks, nt hüpoteeklaenud ja eriotstarbelised laenud piirkondlikele valitsustele ja kohalikele omavalitsustele või avaliku sektori asutustele“. See kavatsus on lahti kirjutatud sellesama määruse artiklis 511 „Finantsvõimendus“, kust tuleneb sisuliselt, et aruandes, mille Euroopa Pangandusjärelevalve peab esitama komisjonile, et viimane otsustaks vajaduse korral teha seadusandjale ettepaneku muuta teatud kohane finantsvõimenduse määr kohustuslikuks, peab sisalduma „selliste ärimudelite [väljaselgitamine], mis kajastavad krediidiasutuste ja investeerimisühingute üldist riskiprofiili, ja finantsvõimenduse määra eri tasemete kehtestamine nende ärimudelite puhul“.

51 Teisalt väljendub see määruse nr 575/2013 artikli 456 lõike 1 punkti j alusel vastu võetud delegeeritud määrusega 2015/62 eelnimetatud määrusesse lisatud artikli 429 lõikes 14, kus on sätestatud võimalus, et teatud riskipositsioonid jäetakse finantsvõimenduse määra arvutamisel arvesse võtmata.

52 Teiseks, mis puudutab neid eesmärke, mille pärast lisati määrusesse nr 575/2013 artikli 429 lõige 14, siis tuleb välja tuua, et delegeeritud määruse 2015/62 põhjenduse 12 kohaselt peaksid selle määrusega tehtavad muudatused „andma tulemuseks krediidiasutuste ja investeerimisühingute avalikustatud finantsvõimenduse määrade parema võrreldavuse ning aitama vältida turuosaliste eksitamist krediidiasutuste ja investeerimisühingute tegeliku finantsvõimenduse suhtes“.

53 Määruse nr 575/2013 artikli 429 lõike 14 sõnastusest, mis on ära toodud ülalpool punktis 31, tuleneb, et see säte kuulub kohaldamisele üksnes siis, kui täidetud on kolm tingimust. Esiteks peavad finantsvõimenduse määra arvutamisel välja arvatavateks riskipositsioonideks olema nõuded avaliku sektori asutuse vastu. Teiseks tuleb neid käsitleda vastavalt määruse nr 575/2013 artikli 116 lõikele 4. Viimaks peavad need riskipositsioonid tulenema hoiustest, mille krediidiasutus või investeerimisühing on juriidiliselt kohustatud üle kandma kõnealusele avaliku sektori asutusele eesmärgiga rahastada üldistes huvides olevaid investeeringuid.

54 Tuleb märkida, et selle erandiga nägi komisjon seadusandja heakskiidul ette võimaluse, et krediidiasutuse nõuded avaliku sektori asutuste vastu, mis tulenevalt riigi garantiist on samasuguse väikese riskitasemega nagu nõuded selle riigi suhtes ning mis ei lähtu krediidiasutuse investeerimisvabadusest – kuivõrd krediidiasutusel on kohustus asjaomased summad üle kanda – ei ole finantsvõimenduse määra arvutamisel asjakohased ning võivad seetõttu sealt välja jääda.

55 Määruse nr 575/2013 artikli 116 lõikes 4 on nimelt sätestatud, et „[e]randjuhtudel võib avaliku sektori asutuse vastu olevaid nõudeid käsitleda nõuetena keskvalitsuse, piirkondliku valitsuse või kohaliku omavalitsuse vastu, kelle jurisdiktsioonis nad asuvad, kui asjaomase jurisdiktsiooni pädevate asutuste arvates ei ole selliste nõuetega seotud riskide vahel erinevust, kuna keskvalitsus, piirkondlik valitsus või kohalik omavalitsus on andnud sobiva garantii“. Seda sätet tuleb lugeda koosmõjus sama määruse artikli 114 lõikega 4, kus on täpsustatud, et „[s]ellistele nõuetele liikmesriikide keskvalitsuste ja keskpankade vastu, mis on nomineeritud ja väljastatud asjaomase keskvalitsuse ja keskpanga omavääringus, määratakse riskikaal 0%“. Niisiis puudutab määruse nr 575/2013 artikli 429 lõige 14 ainult selliseid riskipositsioone, mille riskikaaluks omavahendite minimaalnõude arvutamise standardmeetodi kohaselt oleks 0%.

56 Seetõttu tuleb määruse nr 575/2013 artikli 429 lõike 14 rakendamisel leida tasakaal kahe eesmärgi vahel: esiteks järgida finantsvõimenduse määra loogikat, mis nõuab, et finantsvõimenduse määra arvutamine hõlmaks krediidasutuse kogu riskipositsiooni ilma riskikaalusid arvestamata, ning teiseks arvestada komisjoni poolt seadusandja heakskiidul seatud eesmärki, et teatud riskipositsioonid, millel on eriti väike riskiprofiil ja mida krediidiasutus ei ole võtnud oma investeerimisvabadust teostades, ei ole teatud juhtudel finantsvõimenduse määra arvutamisel asjakohased ning võivad sellest välja jääda.

57 Tuleb märkida, et see, kui tunnustada pädevate asutuste kaalutlusõigust määruse nr 575/2013 artikli 429 lõike 14 rakendamisel, annab neile võimaluse leida tasakaal nende kahe eesmärgi vahel iga konkreetse juhtumi eripärasid silmas pidades.

58 Eeltoodut silmas pidades tuleb asuda seisukohale, et määruse nr 575/2013 artikli 429 lõiget 14 tuleb tõlgendada nii, et see annab pädevatele asutustele kaalutlusõiguse keelduda selles sätestatud erandi tegemisest ka juhul, kui seal sätestatud tingimused on täidetud.

59 Arvestades, et määruse nr 575/2013 artikli 429 lõike 14 mõte on selge ja üheselt mõistetav, tuleb asuda seisukohale, et seda sätet ei ole võimalik kooskõlaliselt tõlgendada, nii nagu hageja soovib. Sellest tuleneb, et hageja argumente, mis seonduvad sellega, et komisjonil ei olnud õigust pädevatele asutustele – ja seetõttu ka EKP-le – kaalutlusõigust ette näha, ei saa selle sätte tõlgendamisel arvesse võtta ning need oleksid asjasse puutuvad üksnes selleks, et põhjendada määruse nr 575/2013 artikli 429 lõike 14 suhtes esitatud õigusvastasuse vastuväidet ELTL artikli 277 tähenduses.

60 Teine väide tuleb seega tagasi lükata.

Kolmas väide, millega vaidlustatakse EKP kaalutlusõiguse teostamise õiguspärasus

61 Hageja märgib, et EKP on möönnud, et käesoleval juhul olid määruse nr 575/2013 artikli 429 lõikes 14 sätestatud tingimused täidetud. Ta tuletab meelde, et kui institutsioonil on kaalutlusõigus, peab Üldkohus kontrollima, kas arvesse võetud asjaolud toetavad nende pinnalt tehtud järeldusi. Käesoleval juhul leiab hageja, et vaidlustatud otsuses välja toodud põhjenduste puhul see nõnda ei ole, kuna neist ei nähtu, et finantsvõimenduse määra arvutamisel CDC vastu olevate nõuete väljaarvamise keelamiseks esineks usaldatavusnõuetega seonduvaid põhjendatud ja selgelt määratletud asjaolusid. Hageja väidab, et sellised põhjendused muudavad ainetuks määruse nr 575/2013 artikli 429 lõikes 14 sätestatud tingimused ja seeläbi ka nimetatud sättes ette nähtud erandi tegemise võimaluse enese. Sellega seoses rõhutab ta eriti, et hageja ning CDC positsioonide korrigeerimise vahele jääv ajavahe ei seondu mitte finantsvõimenduse riski, vaid likviidsusriskiga ning on selles osas käsitatav tähtsusetuna. Samuti toob ta esile, et Prantsuse riigi poolt maksekohustuste täitmata jätmise ning reguleeritud hoiuste massilise väljavõtmise võimalus finantskriisi korral on teoreetilist laadi.

62 EKP, keda toetab Soome Vabariik, on seisukohal, et kõnealune väide tuleb tagasi lükata. Ta tuletab meelde Üldkohtu kontrolli piire kaalutlusõiguse teostamise üle ning lisab, et määruse nr 575/2013 artikli 429 lõiget 14 kui erandit tuleb tõlgendada kitsalt. Ta järeldab sellest sisuliselt, et selle sätte tõlgendamise seisukohast on asjasse puutuvad selle määruse üldised eesmärgid, mis puudutavad finantsvõimenduse määra, mitte aga nimetatud määruse artikli 429 lõikele 14 ainuomased eesmärgid. Ta rõhutab sellega seoses, et finantsvõimenduse määra eesmärk nõuab, et see määrataks kindlaks riskikaalust mingil moel sõltumata.

63 EKP leiab, et on oma kaalutlusõigust nõuetekohaselt teostanud. Sellega seoses tuletab ta meelde iseäranis seda, et avalik-õiguslike isikute vastu olevate nõuete puhul võib esineda maksehäireid ja need võivad tekitada usalduskriisi finantsturgudel ning et finantsvõimenduse määra loogika kohaselt võetakse arvesse ka väikese riskiga riskipositsioonid. Ta leiab, et on vaidlustatud otsuse põhjendamisel tuginenud Prantsusmaa reguleeritud hoiuste eripäradele ja hageja olukorrale antud hinnangutele.

64 Esiteks leiab ta, et CDC vastu olevaid nõudeid tuleb käsitada ülemäärase finantsvõimenduse allikana, kuna need ei erine põhimõtteliselt finantsvõimendust tekitavatest riskipositsioonidest, sest tegemist on varadega, mida finantseeritakse hoiustajate ees võetud võlakohustuste esemeks olevatest summadest, mille hageja on viimastele kohustatud nende nõudmisel välja maksma. Ta märgib lisaks, et hageja kannab CDC-le üle kõik reguleeritud hoiused, kuigi peab üle kandma vaid osa neist.

65 Teiseks leiab ta, et asjaolu, et CDC vastu olevad nõuded on samastatavad Prantsuse riigi vastu olevate nõuetega ning omavahendite minimaalnõude arvutamise standardmeetodi kohaselt on nende riskikaaluks 0%, ei ole finantsvõimenduse määra seisukohast asjasse puutuv, kuna viimane lähtub põhimõttest, et arvesse võetakse kõik bilansis kajastatud riskipositsioonid sõltumata nende riskikaalust.

66 Kolmandaks leiab EKP, et hageja ja CDC positsioonide korrigeerimise vahele jääv ajaline vahe kätkeb endas täiendavat finantsvõimenduse riski. Kuna selle aja jooksul ei saa ta CDC vastu nõudeid esitada, võib hageja olla hoiuste väljavõtmise korral sunnitud vähendama finantsvõimendust võimaliku erakorralise müügi teel, mis põhjustab talle olulist kahju. Ta lisab, et kuigi see ülemäärase finantsvõimenduse risk algab likviidsusprobleemiga, erineb see viimasest selle poolest, et seisneb võlgade arvelt finantseeritud riskipositsioonide suhteliselt suures osakaalus võrreldes krediidiasutuse omavahenditega. EKP ei ole niisiis vaidlustatud otsuses segamini ajanud likviidsusriski ja ülemäärase finantsvõimenduse riski ning viimati nimetatud otsus ei ole vastuolus hinnanguga, mis on sellele korrigeerimiste vahelisele ajavahele antud likviidsusriski seisukohast. Sellega seoses lükkab ta ümber väite, et vaidlustatud otsus ei ole kooskõlas tema 15. augusti 2016. aasta otsusega likviidsusmäära arvutamise kohta, millega anti hagejale taotletud luba, kuivõrd need otsused puudutavad küll seotud, ent erinevaid usaldatavusnõuetega seotud meetmeid. Ta lisab, et finantsvõimenduse määra eesmärk on vältida, et krediidiasutuse finantseerimisallikad oleksid ülemäära keskendunud võlgadele ning see kujutab endast „usaldatavusnõuete viimast kaitsevõrku“.

67 Nagu on ülalpool punktides 10–12 välja toodud, keeldus EKP vaidlustatud otsuses määruse nr 575/2013 artikli 429 lõike 14 alusel taotletud erandi tegemisest. Ta rõhutas, et hageja poolt CDC-le üle kantud summad on siiski hageja finantsvõimenduse määra arvutamisel asjasse puutuvad, sest reguleeritud hoiuste puhul on ülekannete mehhanism ebatäiuslik, mis jätab finantsvõimenduse määraga seotud riski hageja kanda. EKP esitas selle järelduse põhjendamiseks kolm põhjendust, mis puudutasid esiteks reguleeritud hoiuste kajastamist raamatupidamises, mis kinnitab, et hagejale jääb vastutus kogu reguleeritud hoiustega seotud riskipositsiooni eest, sealhulgas CDC-le üle kantud summade osas, teiseks hageja lepingust tulenevat kohustust maksta klientidele hoiused tagasi sõltumata CDC-le üle kantud summade tagasi maksmisest ning kolmandaks ajalist vahet hageja ja CDC positsioonide korrigeerimise vahel.

68 Käesoleva väitega vaidlustab hageja nende põhjenduste õiguspärasuse.

69 Kuna teise väite käsitlemisel välja toodud põhjustel on EKP-l kaalutlusõigus ja sellest tulenevalt avar hindamisruum otsustamaks, kas määruse nr 575/2013 artikli 429 lõikes 14 sätestatut kohaldada või mitte, ei tohi vaidlustatud otsuse põhjendatuse üle teostatav Üldkohtu kontroll viia EKP hinnangu asendamiseni kohtu hinnanguga, vaid selle eesmärk on kontrollida, ega vaidlustatud otsus ei põhine sisuliselt ebatäpsetel asjaoludel ning ega selle tegemisel ei ole rikutud õigusnorme või tehtud ilmset hindamisviga või võimu kuritarvitatud (vt selle kohta analoogia alusel 6. veebruari 2014. aasta kohtuotsus CEEES ja Asociación de Gestores de Estaciones de Servicio *vs.* komisjon, T-342/11, EU:T:2014:60, punkt 70 ja seal viidatud kohtupraktika).

70 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb siiski, et kui institutsioonidel on selline kaalutlusõigus, siis on liidu õiguskorraga haldusmenetlustes antud tagatiste järgimine veelgi tähtsam. Iseäranis kuulub nende liidu õiguskorra kohaselt haldusmenetluses antud tagatiste hulka hea halduse põhimõte, millega on seotud pädeva institutsiooni kohustus hinnata hoolikalt ja erapooletult kõiki konkreetse juhtumi olulisi asjaolusid (21. novembri 1991. aasta kohtuotsus Technische Universität München, C-269/90, EU:C:1991:438, punkt 14, ja 29. märtsi 2012. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Eesti, C-505/09 P, EU:C:2012:179, punkt 95).

Vaidlustatud otsuse punkti 2.3.3 alapunktides i ja ii esitatud põhjenduste õiguspärasus

71 Vaidlustatud otsuse punkti 2.3.3. alapunktis i põhjendab EKP taotletud erandi tegemisest keeldumist sellega, et reguleeritud hoiuste kajastamine raamatupidamises on esimene märk selle kohta, et CDC vastu olevate nõuete osas kannab vastutust hageja. Ta rõhutas sellega seoses, et reguleeritud hoiuseid kajastatakse hageja bilansi passivas ning nõudeid CDC vastu selle bilansi aktivas. Samuti märkis ta, et hageja vastutas reguleeritud hoiuste kogumisega seotud operatsiooniriskide eest.

72 EKP märgib oma menetlusdokumentides, et reguleeritud hoiuste kajastamine raamatupidamises oli vaidlustatud otsuses välja toodud üksnes kui „esimene märk“ sellest, et CDC vastu olevate nõuete osas jääb vastutus hagejale, ning leiab, et selle asjaoluga ei ole taotletud erandi tegemisest keeldumist põhjendatud. Vaidlustatud otsuse üldisest ülesehitusest tuleneb siiski, et selle otsuse punkti 2.3.3. alapunktis i sisalduvad argumendid on üheks põhjenduseks, millele tuginedes EKP leidis, et hageja poolt CDC-le üle kantud summad on hageja finantsvõimenduse määra arvutamise seisukohast asjasse puutuvateks riskipositsioonideks. Seetõttu tuleb hinnata selle põhjenduse õiguspärasust.

73 Vaidlusaluse otsuse punkti 2.3.3 alapunktis ii rõhutas EKP, et hagejal oli lepingust tulenev kohustus maksta klientidele hoiused välja sõltumata CDC-le üle kantud summade tagastamisest hagejale ning et see kohustus oleks ka juhul, kui CDC ja Prantsuse riik oma maksekohustused täitmata jätavad. Ta lisas, et nii CDC vastu olevate nõuete maht kui asjaolu, et neid nõudeid ei pruugita võtta arvesse muude usaldatavusnõuete hindamisel, õigustavad nende arvessevõtmist finantsvõimenduse määra arvutamisel.

74 Sel põhjusel leidis EKP, et nõuded CDC vastu olid hageja finantsvõimenduse määra arvutamisel asjasse puutuvad, sest hagejal oli kohustus CDC-le üle kantud summad hoiustajatele välja maksta, sealhulgas ka juhul, kui viimane ei peaks hagejale neid summasid tagastama.

75 Tuleb märkida, et vaidlustatud otsuses on ainsa näitena olukorra kohta, kus CDC kõnealuseid summasid ei tagasta, toodud see, kui Prantsuse riik ei täida oma maksekohustusi. Vastuseks kohtuistungil esitatud küsimusele kinnitas EKP, et see oli ainus hüpotees, mida ta silmas pidas.

76 Hageja heidab EKP-le ette õigusnormi rikkumist, mis võttis määruse nr 575/2013 artikli 429 lõikelt 14 soovitava toime.

77 Sellega seoses tuleb välja tuua, et kuigi EKP-l on määruse nr 575/2013 artikli 429 lõikest 14 tuleneva kaalutlusõiguse teostamisel vabadus otsustada, kas selles sättes ette nähtud erandit teha või mitte, ei tohi selle vabaduse teostamine minna vastuollu kõnealuse erandiga taotletavate eesmärkidega ega võtta sellelt soovitavat toimet (vt selle kohta analoogia alusel 15. detsembri 2016. aasta kohtuotsus Nemec, C-256/15, EU:C:2016:954, punktid 48 ja 49 ning seal viidatud kohtupraktika).

78 Ülalpool punktides 46–57 esitatud põhjustel tuleb asuda seisukohale, et määruse nr 575/2013 artikli 429 lõike 14 eesmärk on anda pädevatele asutustele võimalus tasakaalustada ühelt poolt finantsvõimenduse määra loogika, mis nõuab, et krediidiasutuse riskipositsiooni näitaja puhul ei võetaks arvesse selle krediidiasutuse riskipositsioonidega seotud riske, ning teiselt poolt see, et finantsvõimenduse määra arvutamisel ei loetaks asjakohasteks ning võiksid sellest välja jääda teatud sellised riskipositsioonid, mille riskiprofiil on eriti väike ja mida krediidiasutus ei ole võtnud oma investeerimisvabadust teostades.

79 Sellest tuleneb igal juhul, et EKP ei saa tugineda sellistele põhjendustele, mis praktikas määruse nr 575/2013 artikli 429 lõikes 14 sätestatud võimaluse rakendamise peaaegu välistavad, võtmata sellelt sättelt soovitavat toimet ja minemata vastuollu selle sätte kehtestamise ajendiks olnud eesmärkidega (vt selle kohta analoogia alusel 11. detsembri 2008. aasta kohtuotsus Stichting Centraal Begeleidingsorgaan voor de Intercollegiale Toetsing, C-407/07, EU:C:2008:713, punkt 30 ja seal viidatud kohtupraktika).

80 Vaidlustatud otsuse punkti 2.3.3. alapunktis i sisalduva põhjenduse kohta tuleb märkida, et sellega välistab EKP hagejal CDC vastu olevate nõuete suhtes määruse nr 575/2013 artikli 429 lõikes 14 sätestatud erandi kohaldamise sellistel põhjendustel, mis on seotud nimetatud sättes käsitletud riskipositsioonidele eriomaste tunnustega.

81 Esiteks on see nõnda põhjenduse puhul, mis puudutab seda, et hageja nõudeid CDC vastu kajastatakse tema bilansi aktivas.

82 Määruse nr 575/2013 artikli 5 lõike 1 kohaselt on riskipositsioon määratletud kui „vara või bilansiväline kirje“. Järelikult hõlmab see määratlus igal juhul krediidiasutuse bilansi aktivas kajastatud kirjeid. Lisaks, kuna määruse nr 575/2013 artikli 429 lõike 14 punkt c puudutab selliseid riskipositsioone, mis tulenevad hoiustest, mille krediidiasutus või investeerimisühing on juriidiliselt kohustatud üle kandma punktis a osutatud avaliku sektori asutusele eesmärgiga rahastada üldistes huvides olevaid investeeringuid, puudutab see riskipositsioone, mis oma olemusest tulenevalt kajastuvad pigem krediidiasutuse bilansi aktivas kui bilansiväliste kirjete hulgas.

83 Sellega seoses ei ole asjasse puutuv EKP menetlusdokumentides tehtud viide sellele, et reguleeritud hoiustega seonduvad nõuded CDC vastu erinevad usaldusvaradest, mille võib bilansist eemaldada ning mille võib määruse nr 575/2013 artikli 429 lõike 13 kohaselt finantsvõimenduse määra arvutamisel arvesse võtmata jätta, sest antud juhul on kõne all üksnes määruse nr 575/2013 artikli 429 lõike 14 tõlgendamine ja kohaldamine.

84 Järelikult, kuna riskipositsioonid, mille puhul on määruse nr 575/2013 artikli 429 lõikes 14 ette nähtud võimalus, et neid krediidiasutuse finantsvõimenduse määra arvutamisel arvesse ei võeta, on olemuselt sellised, et neid kajastatakse selle krediidiasutuse bilansi aktivas, ei saa kaalutlusega, et CDC suhtes võetud riskipositsioonid kajastusid hageja bilansi aktivas, tulemuslikult põhjendada taotletud erandi tegemisest keeldumist.

85 Teiseks kehtib see sarnastel põhjustel ka kaalutluse puhul, mis puudutab seda, et need riskipositsioonid on tekkinud osaliselt hageja juures reguleeritud hoiuste raames hoiustatud summade arvelt, mis kajastub tema bilansi passivas. Selles osas piisab, kui rõhutada, et määruse nr 575/2013 artikli 429 lõike 14 punktis c kasutatud sõnastuse kohaselt ei ole see mitte asjaoluks, mis räägib selle sätte kohaldamise vastu, vaid on selle sätte rakendamise tingimuseks.

86 Samasugune järeldus tuleb kolmandaks teha EKP poolt välja toodud asjaolu kohta, et hageja kannab reguleeritud hoiustega seotud operatsiooniriski. Viimane on määruse nr 575/2013 artikli 4 lõike 1 punktis 52 määratletud järgmiselt: „risk saada kahju sisemiste protsesside, inimeste tegevuse ja süsteemide ebaadekvaatse toimimise või mittetoimimise või väliste sündmuste tagajärjel; see hõlmab ka õiguslikku riski“. Kuivõrd määruse nr 575/2013 artikli 429 lõige 14 puudutab riskipositsioone, mis on seotud ühe osaga selles krediidiasutuses hoiustatud summadest, on selle sätte sisemise loogikaga kooskõlas see, et kõnealuste hoiustega seotud operatsiooniriski kannab hageja.

87 Mis puudutab vaidlustatud otsuse punkti 2.3.3. alapunktis ii sisalduvat põhjendust, siis tuleb meeles pidada, et määruse nr 575/2013 artikli 429 lõike 14 punktide a ja b kohaselt „[p]ädevad asutused võivad lubada krediidiasutusel või investeerimisühingul arvata riskipositsiooni näitajast välja riskipositsioonid, mis vastavad kõigile järgmistele tingimustele: a) need on nõuded avaliku sektori asutuse vastu; b) neid käsitletakse vastavalt artikli 116 lõikele 4“.

88 Nagu ka ülalpool punktidest 53–55 tuleneb, väljendab määruse nr 575/2013 artikli 429 lõikes 14 tehtud viide sama määruse artikli 116 lõikele 4, mida tuleb lugeda koosmõjus nimetatud määruse artikli 114 lõikega 4, seadusandja soovi, et sellised avaliku sektori asutuste vastu olevad nõuded, mille riskitase on riigi garantii tõttu samasugune nagu selle riigi vastu olevatel nõuetel, võidakse finantsvõimenduse määra arvutamisel arvesse võtmata jätta.

89 Kuivõrd määruse nr 575/2013 artikli 429 lõige 14 puudutab üksnes riigi garantiid omavate avaliku sektori asutustega seotud riskipositsioone, siis keeldumine, mida põhjendatakse põhimõtteliselt sellega, et riik võib sattuda olukorda, kus ta oma maksekohustusi ei täida, ilma konkreetse riigi puhul sellise võimaluse tekkimise tõenäosust hindamata, muudaks praktikas määruse nr 575/2013 artikli 429 lõikes 14 sätestatud võimaluse kohaldamise peaaegu võimatuks.

90 Tuleb märkida, et seoses järeldusega, et hagejal võib tekkida vajadus CDC-le üle kantud summad hoiustajatele välja maksta ilma, et viimane need talle tagastaks, nähtub vaidlustatud otsusest, et EKP on üksnes toonud välja võimaluse, et Prantsuse riik jätab maksekohustused täitmata, ent pole hinnanud selle tõenäosust.

91 Seda, et EKP Prantsuse riigi poolt maksekohustuste täitmata jätmise tõenäosust vaidlustatud otsuse tegemisel ei hinnanud, kinnitab ka hageja ja EKP esindajate vahel toimunud 5. juuli 2016. aasta kohtumise protokoll, mille kohaselt teatas üks EKP esindajatest selle kohtumise käigus, et „finantsvõimenduse määr [peab] arvesse võtma kõiki bilansis olevaid riskipositsioone [ning] seda, kui tõenäoline on, et Prantsuse riik maksekohustused täitmata jätab, ei ole EKP otsuse projekti koostamisel ei hinnanud ega arvestanud, sest riski suurus finantsvõimenduse määra ei mõjuta“.

92 Kuivõrd EKP Prantsuse riigi poolt maksekohustuste täitmata jätmise tõenäosust ei hinnanud, ei saa järelikult ka vaidlustatud otsuse punkti 2.3.3. alapunktis ii välja toodud CDC vastu olevate hageja nõuete maht õigustada nende riskipositsioonide arvesse võtmist finantsvõimenduse määra arvutamisel. Kõnealune maht võiks asjasse puutuv olla üksnes juhul, kui hagejal ei oleks Prantsuse riigi poolt masekohustuste täitmata jätmise korral võimalik reguleeritud hoiustega seoses üle kantud summasid CDC-lt saada ning ta peaks asuma erakorraliselt oma varasid müüma.

93 Eeltoodut arvesse võttes tuleb tõdeda, et vaidlustatud otsuse punkti 2.3.3 alapunktides i ja ii sisalduvad põhjendused võtavad määruse nr 575/2013 artikli 429 lõikes 14 sätestatud erandilt soovitud toime, kuna need välistavad selle erandi kohaldamise selliste asjaolude alusel, mis on nimetatud artiklis käsitletud riskipositsioonidele ainuomased.

94 Seda järeldust ei lükka ümber EKP argumendid ja iseäranis mitte see välja toodud asjaolu, et nõuded CDC vastu ei erine põhimõtteliselt finantsvõimendust tekitavatest riskipositsioonidest, kuna neid varasid finantseeritakse hoiustajate ees olevate võlakohustuse esemeks olevatest summadest, mille hageja peab neile nende nõudmisel välja maksma. Sellega seoses piisab, kui rõhutada, et erinevalt muudest riskipositsioonidest on seadusandja määruse nr 575/2013 artikli 429 lõikes 14 sätestatud tingimustele vastavate riskipositsioonide osas ette näinud võimaluse, et neid ei võeta finantsvõimenduse määra arvutamisel arvesse, EKP ei saa sellist võimalust eos välistada.

95 Sama kehtib väite kohta, et CDC vastu olevate nõuetega seonduv riigi garantii ei muuda neid hageja finantsvõimenduse määra arvutamise seisukohast asjassepuutumatuteks, kuna selle eesmärk ei ole hageja iga riskipositsiooni riskitasemel põhineva hinnangu andmine, ning et lisaks võivad riikide puhul esineda maksevõimeriskid. Kuna seadusandja on soovinud, et määruse nr 575/2013 artikli 429 lõikes 14 sätestatud tingimustele vastavad avaliku sektori asutuste suhtes võetud riskipositsioonid oleks vajaduse korral võimalik finantsvõimenduse määra arvutamisel arvesse võtmata jätta, tuli EKP-l kaalutlusõiguse teostamisel leida tasakaal finantsvõimenduse määra ning määruse nr 575/2013 artikli 429 lõike 14 kehtestamise ajendiks olnud eesmärkide vahel. Ülalpool punktides 88–90 esitatud põhjustel seda antud juhul ei tehtud, kuna EKP ei tuginenud mitte Prantsuse riigi poolt maksekohustuste täitmata jätmise tõenäosusele antud hinnangule, vaid lähtus sellisest kaalutlusest, mis tegelikult välistas igasuguse võimaluse, et määruse nr 575/2013 artikli 429 lõike 14 alusel esitatud taotlus rahuldatakse.

96 Viimaks, mis puudutab EKP poolt välja toodud asjaolu, et hageja kandis CDC-le üle kõik reguleeritud hoiuste raames tema juures hoiustatud summad, siis see pole asjasse puutuv. Sellega seoses maksab meelde tuletada, et määruse nr 575/2013 artikli 429 lõike 14 alusel võib finantsvõimenduse määra arvutamisel arvesse võtmata jätta üksnes need summad, mille hageja on kohustatud CDC-le üle kandma. Vabatahtlikult CDC-le üle kantud summad tuleb aga nimetatud arvutamisel arvesse võtta.

97 Eelnevast tuleneb, et vaidlustatud otsuse punkti 2.3.3 alapunktides i ja ii sisalduvate põhjendustega on rikutud õigusnormi.

Vaidlustatud otsuse punkti 2.3.3 alapunktis iii sisalduva põhjenduse õiguspärasus

98 Vaidlustatud otsuse punkti 2.3.3 alapunktis iii viitab EKP vastavalt hageja ja CDC poolt positsioonide korrigeerimise vahele jäävale ajavahele. EKP järeldab sellest sisuliselt, et hagejal võib CDC-lt tulevate ülekannete ootamise ajal tekkida oma varade erakorralise müügi vajadus.

99 Hageja leiab, et selle väite puhul on segamini aetud likviidsusrisk ja finantsvõimendusrisk. Ta tuletab ka meelde, et möödunud finantskriisid on näidanud, et reguleeritud hoiustega seonduvalt „kassadesse tormamist“ ei toimunud.

100 Tuleb rõhutada, et määruse nr 575/2013 artikli 4 lõike 1 punktis 94 sisalduva määratluse kohaselt on ülemäärane finantsvõimenduse risk „risk, mis tuleneb krediidiasutuse või investeerimisühingu haavatavusest finantsvõimenduse või tingimusliku finantsvõimenduse tõttu, mistõttu võib olla vaja ettekavatsematult korrigeerida äriplaani, sealhulgas müüa erakorraliselt varasid, millega võib kaasneda kahju või allesjäänud varade väärtuse muutus“.

101 Sellest järeldub, et ülemäärase finantsvõimendusega seostatavad riskid realiseeruvad ebapiisava likviidsuse korral. Just likviidsete vahendite hankimiseks võib krediidiasutusel tekkida vajadus ettekavatsematult korrigeerida äriplaani, sealhulgas müüa erakorraliselt varasid, millel on määruse nr 575/2013 artikli 4 lõike 1 punktis 94 välja toodud tagajärjed, nagu on ära märgitud ka selle määruse põhjenduses 90.

102 Kuna ülemäärase finantsvõimenduse negatiivsed tagajärjed avalduvad ebapiisava likviidsuse korral, ei muuda hageja poolt välja toodud asjaolu, et ajalise vahe olemasolu tema ja CDC positsioonide korrigeerimise vahel puudutab likviidsusriski, seda ajalist vahet asjasse puutumatuks tema finantsvõimenduse määraga seonduva riski seisukohast.

103 Siiski märgib hageja õigesti, et EKP ise tunnistas, et määruse nr 575/2013 artiklis 412 ning komisjoni 10. oktoobri 2014. aasta delegeeritud määruse (EL) 2015/61, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 575/2013 seoses krediidiasutuste suhtes kohaldatava likviidsuskatte nõudega (ELT 2015, L 11, lk 1), sätestatud kohase likviidsuskatte nõude hindamise seisukohast ei ole see ajavahemik likviidsusriski allikaks.

104 Hageja viitab sellega seoses tema likviidsusmäära arvutamist käsitlevale EKP 15. augusti 2016. aasta otsusele. EKP nõustus selles otsuses hageja ja CDC korrigeerimiste vahele jääva ajavahega seonduvalt delegeeritud määruse 2015/61 artiklis 26 nimetatud erandi kohaldamisega. Tuleb tõdeda, et selles otsuses nõustus EKP, et see ajavahemik, kui see ei ole pikem kui 10 kalendripäeva, ei takista seda, et CDC vastu olevate nõuetega seonduva likviidsete vahendite väljavoolu arvutamisel arvatakse sellest maha sellega vastastikuses sõltuvuses olev likviidsete vahendite sissevool.

105 Tuleb rõhutada, et delegeeritud määrus 2015/61 on vastu võetud selleks, et täiendada määrust nr 575/2013, mille artikli 412 lõikes 1 on täpsustatud, et „[k]rediidiasutustel ja investeerimisühingutel peab olema likviidseid varasid, mille väärtuse summa katab likviidsete vahendite väljavoolu miinus likviidsete varade sissevoolu stressiolukorras, tagamaks et krediidiasutused ja investeerimisühingud

säilitavad likviidsuspuhvrite tasemed, mis on piisavad selleks, et toime tulla mis tahes võimalike tasakaalustamatustega likviidsete vahendite sissevoolu ja väljavoolu vahel pingelistes stressiolukordades 30-päevase perioodi jooksul [ning] [s]tressiolukorras võivad krediidiasutused ja investeerimisühingud kasutada oma likviidseid varasid likviidsete vahendite netoväljavoolu katmiseks“.

106 Delegeeritud määruse 2015/61 artiklis 26 „Vahendite väljavoolud, mis on vastastikuses sõltuvuses vahendite sissevooluga“ on sätestatud: „[p]ädevate asutuste eelneval heakskiidul võivad krediidiasutused arvutada likviidsete vahendite väljavoolu selliselt, et sellest on maha arvatud sellega vastastikuses sõltuvuses olev likviidsete vahendite sissevool, mis vastab kõigile järgmistele tingimustele: a) vastastikuses sõltuvuses olev vahendite sissevool on vahendite väljavooluga otseselt seotud ja seda ei võeta 3. peatükis sätestatud likviidsete vahendite sissevoolude arvutamisel arvesse; b) vastastikuses sõltuvuses olev vahendite sissevool on ette nähtud õiguslike, regulatiivsete või lepinguliste siduvate kohustuste kohaselt; c) vastastikuses sõltuvuses olev vahendite sissevool vastab ühele järgmistest tingimustest: i) see peab tekkima enne vahendite väljavoolu; ii) see saadakse 10 päeva jooksul ja seda garanteerib liikmesriigi keskvalitsus“.

107 Tuleb märkida, et see säte lubab pädevatel asutustel – ja sellest tulenevalt määruse nr 1024/2013 artikli 4 lõike 1 punktiga d pandud usaldatavuskriteeriumide järelevalve ülesande raames ka EKP-l – vastastikuses sõltuvuses olevad vahendite väljavoolud ja sissevoolud omavahel tasaarvestada, kui ta riigi keskvalitsuse garantiist ning välja- ja sissevoolu vahelise ajavahemiku lühidusest tulenevalt leiab, et see ajavahe likviidsusriski ei tekita.

108 Sellest järeldub loogiliselt, et CDC vastu olevate nõuetega seonduvate vahendite väljavoolude ja sissevoolude suhtes delegeeritud määruse 2015/61 artiklis 26 sätestatud erandi tegemisega on EKP samas tunnistanud, et nende vahele jääda võiv ajavahemik likviidsusriski ei tekita.

109 Järeldust, et selline ajavahe likviidsusriski ei tekita, toetab ka Euroopa Pangandusjärelevalve 15. detsembri 2015. aasta aruanne stabiilse netorahastamise kordaja nõuete kohta vastavalt määruse nr 575/2013 artiklile 510, millele hageja hagis viitab. Selles aruandes leiab Euroopa Pangandusjärelevalve, et kui pankadel on kohustus eelnevalt kindlaksmääratud osa reguleeritud hoiustest üle kanda riigi poolt kontrollitavasse sihtfondi, mis annab laenusid üldistes huvides tehtavate tehingute jaoks, kui sissevoolud ja väljavoolud tasaarvestatakse vähemalt igakuiselt ja kui avalik-õiguslikud fondid on seadusest tulenevalt kohustatud hoiuste väljavõtmisest tingitud reguleeritud hoiuste summa vähenemise korral pangale raha tagasi maksma, siis likviidsusriski ei esine.

110 Kuivõrd ülalpool punktis 101 esitatud põhjustel realiseeruvad ülemäärase finantsvõimendusega seotud riskid ebapiisava likviidsuse korral, tuleb ilmselgelt ekslikuks pidada EKP põhimõttelist seisukohta, et kõnealune korrigeerimise ajavahe võib soodustada ülemäärase finantsvõimendusega seotud riskide tekkimist, ehkki see üldiselt likviidsusriski ei tekita.

111 Kui kõnealune korrigeerimise ajavahe likviidsusriski seisukohast asjasse puutuv ei ole, saaks ta seda finantsvõimenduse riski seisukohast olla üksnes juhul, kui reguleeritud hoiustega seotud hoiuste väljamaksete maht oleks nii suur, et olukord on raskem kui määruse nr 575/2013 artikli 412 lõike 1 alusel toimuva likviidsusmäära arvutamisel silmas peetud „pingeline stressiolukord“.

112 Hageja taotluse rahuldamata jätmisel ei saanud selle võimalusega arvestada ilma, et EKP oleks põhjalikult analüüsinud reguleeritud hoiuseid iseloomustavaid tunnuseid. EKP pidanuks selle analüüsi raames iseäranis uurima, kas neid tunnuseid – ja eriti reguleeritud hoiustega seotud riigi garantiid – silmas pidades on tõenäoline reguleeritud hoiuste väljamaksete tegemine sellises mahus ja sedavõrd äkki, et hageja ei saaks oodata positsioonide korrigeerimise järel CDC poolt vahendite üle kandmist ning tal tekiks vajadus võtta määruse nr 575/2013 artikli 4 lõike 1 punktis 94 sätestatud meetmeid.

113 Ülalpool punktides 56 ja 57 esitatud põhjustel peab EKP määruse nr 575/2013 artikli 429 lõike 14 rakendamisel iga konkreetse juhtumi eripärasid arvestades leidma tasakaalu finantsvõimenduse määra eesmärkide ning võimaluse vahel, et mõned selles sättes sisalduvatele tingimustele vastavad riskipositsioonid võib finantsvõimenduse määra arvutamisel arvesse võtmata jätta. Kohustus uurida reguleeritud hoiuseid iseloomustavaid tunnuseid tuleneb ka ülalpool punktis 70 nimetatud kohtupraktikast.

114 Tuleb märkida, et vaidlustatud otsuses ei ole EKP reguleeritud hoiuseid iseloomustavaid tunnuseid üksikasjalikult analüüsinud, olles piirdunud vaid abstraktselt hageja ja CDC positsioonide korrigeerimise vahel oleva ajavahega seotud riskide esile toomisega.

115 Nõnda toimides on EKP rikkunud ülalpool punktis 70 viidatud kohtupraktikast tulenevat kohustust analüüsida hoolikalt ja erapooletult kõiki konkreetsel juhul asjasse puutuvaid asjaolusid.

116 Seda järeldust ei lükka ümber ka EKP argumendid, mis puudutavad seda, et finantsvõimenduse määra näol on tegemist riskil mitte põhineva usaldatavusnõudega ning et turud võivad järsku kaotada usalduse tavapäraselt väga kindlaks peetavate investeeringute vastu. Selline väide lähtub üksnes määrusega nr 575/2013 finantsvõimenduse määra kehtestamise eesmärkidest, ent ei võta arvesse sellesama määruse artikli 429 lõike 14 kehtestamise eesmärke.

117 Eeltoodust tuleneb, et kõik põhjendused, millega EKP põhjendas järeldust, et tegu on ebatäiusliku ülekannete tegemise mehhanismiga, mis jätab finantsvõimendusega seotud riski hageja kanda, ning mille tõttu ta lükkas tagasi hageja taotluse, mille eesmärk oli see, et tema finantsvõimenduse määra arvutamisel saaks arvesse võtmata jätta need nõuded CDC vastu, mis on tekkinud summadest, mille ta oli kohustatud viimasele üle kandma, on õigusvastased.

118 Seetõttu tuleb hageja kolmanda väitega nõustuda ja vaidlustatud otsus tühistada ilma, et oleks vaja käsitleda esimest väidet.

Kohtukulud

119 Üldkohtu kodukorra artikli 134 lõike 1 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna hageja on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja EKP on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb temalt kohtukulud välja mõista.

120 Vastavalt kodukorra artikli 138 lõikele 1 kannavad menetlusse astunud liikmesriigid oma kohtukulud ise. Sellest tulenevalt kannab Soome Vabariik ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (teine koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

1. Tühistada Euroopa Keskpanga (EKP) 24. augusti 2016. aasta otsus ECB/SSM/2016-96950066U5XAAIRCPA 78/16.

2. Mõista kohtukulud välja EKP-lt.

3. Jätta Soome Vabariigi kohtukulud tema enda kanda.

Prek Buttigieg Schalin

Berke Costeira

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 13. juulil 2018 Luxembourgis.

Allkirjad